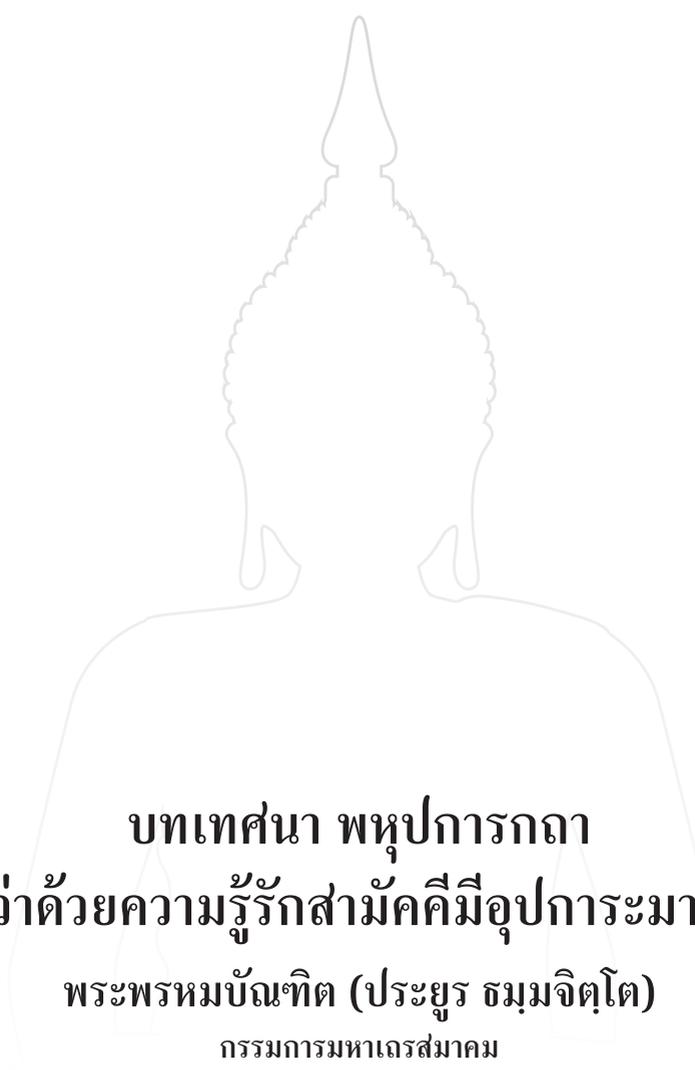

พหุประการกถา

ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

บทเทศนา พหุุปการกถา
ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

และคณะจากศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

แต่งตามมติมหาเถรสมาคมที่ ๕๗๘/๒๕๖๓

มหาเถรสมาคมมีมติเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ให้วัดทั่วประเทศใช้จัดแสดงพระธรรมเทศนา

สารบัญ

คำปรารภ ..... (๓)

พหุประการถา ๑
ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก

มติมหาเถรสมาคม ๑๓

คำปรารภ

ในคราวประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ มหาเถรสมาคม ได้มีมติมอบพระพรหมบัณฑิตแห่งบพเทศนาเกี่ยวกับความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เพื่อให้วัดทั่วประเทศใช้จัดแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะ หรือในโอกาสอันสมควร

เพื่อดำเนินการตามมติมหาเถรสมาคมดังกล่าว พระพรหมบัณฑิต ในฐานะประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำบพเทศนาเรื่องรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ภายหลังจาก คณะกรรมการชุดนี้ได้ประชุมปรึกษาหารือกันแล้ว พระพรหมบัณฑิตรับหน้าที่ เป็นผู้แต่งบพเทศนานี้ด้วยตนเองโดยใช้ชื่อเกณฑ์ว่า พหุปรการกถา ว่าด้วยความรักสามัคคีมีอุปการะมาก

พระพรหมบัณฑิตได้นำเสนอบพเทศนากัณฑ์นี้ให้ที่ประชุมมหาเถรสมาคมพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ มหาเถรสมาคมพิจารณาแล้ว ได้ให้ความเห็นชอบบพเทศนาเรื่องพหุปรการกถาและมีมติให้วัดทั่วประเทศ ใช้บพเทศนากัณฑ์นี้จัดแสดงพระธรรมเทศนาในวันธรรมสวนะหรือในโอกาสอันสมควร

วัดประยุรวงศาวาสวรวิหารได้อาราธนาพระพรหมบัณฑิตผู้แต่งบพเทศนา ให้แสดงพระธรรมเทศนากัณฑ์นี้เป็นครั้งแรก ณ อาคารสิริวิภาคีธรรม ในวันธรรมสวนะที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

คุณเจริญ คุณหญิงวรรณ สิริวิวัฒนภักดี และคุณฐาปน คุณปภัชญา สิริวิวัฒนภักดี ทราบข่าวการกุศลนี้แล้วได้ขออนุญาตนำบพเทศนากัณฑ์นี้ ไปจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นธรรมทานเนื่องในโอกาสวันพ่อแห่งชาติ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓

ทางวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร จึงขออนุโมทนาในกุศลเจริยาของ ครอบครัวสิริวิวัฒนภักดี มา ณ โอกาสนี้

วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

พหุุปการกถา ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

และคณะจากศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
แต่งตามมติมหาเถรสมาคมที่ ๕๗๘/๒๕๖๓

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ฯ
สาคารา อนาคารา จ อุกฺโถ อญฺโญญฺญฺนิสฺสีตา
อาราธยฺหฺติ สทฺธมฺมํ โยคกฺเขมฺมํ อนฺุตฺตรนฺหฺติ

ณ บัดนี้ อาตมภาพจ้กรับประทานแสดงพระธรรมเทศนา
ในพหุุปการกถา ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก เพื่อเป็นเครื่อง
ประดับประคองฉลองศรัทธา ประดับปัญญาบารมี อнуโมทนากุศลบุญราศี
ส่วนธัมมัสสวนมัยคือบุญที่ได้จากการฟังธรรมซึ่งท่านพุทธศาสนิกชน
ทั้งหลายได้พร้อมใจกันบำเพ็ญให้เป็นไปในวันนี้

การฟังพระธรรมเทศนาตามกาลเวลาอันเหมาะสมจัดว่าเป็นมงคล คือเหตุแห่งความเจริญในชีวิต ดังพุทธภาษิตที่ว่า “กาเลน ธมฺมสุสฺวานํ เอตมฺมํกุศลมุตฺตมํ” แปลความว่า “การฟังธรรมตามกาลเป็นมงคลอันสูงสุด” ทั้งนี้เพราะการฟังธรรมช่วยให้ผู้ฟังได้อานิสงส์ ๕ ประการ ดังที่สมเด็จพระบรมศาสดาทรงพรรณนาไว้ว่า “อสุสฺสฺสํ สฺสฺนาติ” เป็นต้น แปลความว่า “๑. ได้ฟังเรื่องใหม่ ๒. ได้วิจัยเรื่องเก่า ๓. ได้บรรเทาข้อกังขา ๔. ได้พัฒนาความคิด ๕. ได้ทำจิตให้ผ่องใส” อานิสงส์การฟังธรรมเหล่านี้บังเกิดมีขึ้นเพราะเหตุที่การแสดงพระธรรมเทศนาประกอบด้วย วาจาสุภาษิตที่นับว่าเป็นมงคลอันสูงสุด สมดังพุทธพจน์ที่ว่า “สุภาสิตา จ ยา วาจา เอตมฺมํกุศลมุตฺตมํ” แปลความว่า “วาจาสุภาษิตเป็นมงคลอันสูงสุด”

โอกาสนี้เป็นเวลาอันควรที่สาธุชนชาวไทยทั้งหลายจะได้ใส่ใจระลึกถึงวาจาสุภาษิตในพระบรมราโชวาทเรื่องความรู้รักสามัคคีที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ พระราชทานไว้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๔ ว่า “ประเทศของเรารักษาเอกราชอธิปไตยและอิสรภาพให้สมบูรณ์มั่นคงมาได้จนถึงทุกวันนี้เพราะคนไทยทุกหมู่เหล่ารู้รักสามัคคีและรู้จักทำหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้ประสานส่งเสริมกัน” พระบรมราโชวาทนี้แสดงให้เห็นว่าความรู้รักสามัคคีเป็นคุณธรรมสำคัญที่มีอุปการะมากเพราะช่วยให้ประเทศไทยรักษาเอกราชอธิปไตยและอิสรภาพมาได้จนถึงปัจจุบัน

ความรู้รักสามัคคีนี้จำแนกออกเป็นคุณธรรมย่อยสามประการคือ ความรู้ ความรัก และความสามัคคี คุณธรรมประการแรก คือ ความรู้

หมายถึงความกตัญญูรู้อุปการคุณที่คนไทยทุกหมู่เหล่าได้รับจากประเทศไทย คุณธรรมประการที่สอง คือ ความรัก หมายถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการแสดงออกซึ่งความกตเวทิตีคือประกาศความรักให้ปรากฏด้วยการทำปฏิการะตอบแทนคุณของสถาบันทั้งสาม ด้วยวิธีการต่าง ๆ คุณธรรมประการที่สาม คือ ความสามัคคี หมายถึงการแสดงออกอย่างพร้อมเพรียงกันในการปฏิบัติหน้าที่ถนอมรักษา และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

คำว่า สถาบันชาติ หมายถึงคนไทยและแผ่นดินไทย สถาบันศาสนาหมายถึงพระพุทธศาสนาและศาสนธรรมอื่นใดที่สร้างลักษณะนิสัยที่ดีงามให้กับคนไทย สถาบันพระมหากษัตริย์หมายถึงพระประมุขของประเทศไทย ตามนัยแห่งพระบาลีที่ว่า “**ราชา มุข มหุสุสานิ พระราชา เป็นประมุขของปวงชน**” การนิยามความหมายของสถาบันทั้งสามนี้ สอดคล้องกับการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ผู้ทรงออกแบบธงชาติไทยที่เรียกว่าธงไตรรงค์ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๖๐ ได้ทรงพระราชนิพนธ์อธิบายความหมายแห่งธงไตรรงค์ที่ประกอบด้วยสามสี คือ แดง ขาว น้ำเงิน ว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ดังต่อไปนี้

“ขอรำรำพันบรรยาย	ความคิดเครื่องหมาย	แห่งสีทั้งสามงามถนัด
ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์	หมายพระไตรรัตน์	และธรรมะคัมภีร์ไทย
แดงคือโลหิตเราไซรั	ซึ่งยอมสละได้	เพื่อรักษาชาติศาสนา
น้ำเงินคือสีโสภာ	อันจอมประชา	ธ โปรตเป็นของส่วนองค์

จัดไว้เข้าเป็นไตรรงค์   จึงเป็นสีธง   ที่รักแห่งเราชาวไทย
ทหารอวดร่นำไป   ยงยุทธวิชัย   วิชิตกวีชูเกียรติสยามฯ”

สถาบันทั้งสามคือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เปรียบเหมือนเสาหลักสามเส้าที่ช่วยค้ำยันประเทศไทยให้ดำรงคงอยู่มาจนถึงปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้น เสาหลักสามเส้านี้ยังทำหน้าที่พยุงค้ำยันซึ่งกันและกัน เพื่อให้แต่ละสถาบันสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง เช่นเดียวกับธงไตรรงค์ ซึ่งประกอบด้วยแผ่นผ้าสามสีเย็บติดเป็นผืนเดียวกันอย่างชนิดที่ไม่มีวันแยกขาดจากกัน การประสานสามัคคีของสถาบันทั้งสามนี้ยังมีอยู่ตราบไต่ความมั่นคงและพัฒนาสถาพรของประเทศไทยก็ดำรงอยู่ได้ตราบนั้น ทั้งนี้เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันทั้งสามเป็น “อัญญัญญุณิสฺสิตา” คือต่างฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยกันและกันตามหลักปฏิจจนสมุปปาทที่ว่า สิ่งทั้งหลายอาศัยกันและกันเกิดขึ้น ดังพระบาลีนิคมเขปบทที่ยกไว้ ณ เบื้องต้นว่า “สาคารา อหาคารา จ อุกอ อัญญัญญุณิสฺสิตา” เป็นต้น แปลความว่า “คฤหัสถ์และบรรพชิตทั้งสองฝ่ายต่างอาศัยกันและกัน จึงทำให้พระสัทธรรมอันเกษมจากโยคะอย่างยอดเยี่ยมสำเร็จได้”

ตามนัยแห่งพระบาลีนี้ คฤหัสถ์และบรรพชิตต่างฝ่ายต่างพึ่งพาอาศัยกัน กล่าวคือ คฤหัสถ์อุปถัมภ์บำรุงบรรพชิตด้วยอามิสทานคือการบริจาคจตุปัจจัยไทยธรรมบำรุงพระพุทธศาสนา ในขณะที่เดียวกันฝ่ายบรรพชิตก็ทำปฏิการะตอบแทนฝ่ายคฤหัสถ์ด้วยธรรมทานคือเทศนาสั่งสอนธรรม คฤหัสถ์และบรรพชิตทั้งสองฝ่ายเมื่อได้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างนี้ย่อมสามารถปฏิบัติหน้าที่ของชาวพุทธ ๔ ประการ

ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในมหาปรินิพพานสูตร ได้แก่ ๑) พหูสูต คือ
ศึกษาธรรมจนแตกฉาน ๒) อนุสัมมจารี ปฏิบัติธรรมตามที่ได้ศึกษานั้น
๓) ธรรมเทศนา แสดงธรรมและเผยแผ่ธรรม ๔) ปรีปวาทนิกคหะ อุปถัมภ์
และปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนา

โดยนัยนี้ พุทธบริษัทฝ่ายคฤหัสถ์อันประกอบด้วยพระมหา
กษัตริย์และประชาชนทั่วไปให้การอุปถัมภ์บำรุงแก่ฝ่ายบรรพชิตเพื่อให้
สามารถปฏิบัติหน้าที่ทั้งสี่ประการได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ฝ่ายบรรพชิต
ก็ทำปฏิการะตอบแทนฝ่ายคฤหัสถ์ด้วยการสั่งสอนธรรมแก่ประชาชน
ให้ตั้งอยู่ในศีลธรรมทางศาสนาและถวายพระธรรมเทศนาแด่พระมหา
กษัตริย์เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการครองแผ่นดินโดยธรรม ตามนัย
แห่งพระบาลีในอัครคัมภีร์ว่า “ธมฺเมเน ปเร รมฺยเซตตีติ ราชา”
แปลความว่า “พระราชาคือผู้ที่ทำให้ประชาชนยินดีพอใจโดยธรรม”
ธรรมที่พระราชาทรงถือปฏิบัติเพื่อสร้างความยินดีพอใจแก่ประชาชน
เรียกว่าทศพิชราชธรรม มี ๑๐ ประการ ประกอบด้วย ทาน ศีล บริจาค
ความซื่อตรง ความอ่อนโยน เป็นต้น

บทกลอนต่อไปนี้สรุปความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่าง
พุทธบริษัททั้งฝ่ายคฤหัสถ์และบรรพชิตได้เป็นอย่างดี ดังนี้

“วัดจะดีมีหลักฐานเพราะบ้านช่วย
บ้านจะสวยเพราะมีวัดตดนิสัย
บ้านกับวัดผลัดกันช่วยยิ่งอวยชัย
ถ้าขัดกันก็บรลัยทั้งสองทาง”

ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคฤหัสถ์และบรรพชิต
ดังพรรณนามานี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดความรู้สึกสามัคคีที่
ทำให้ประเทศไทยสามารถรักษาเอกราชอธิปไตยและอิสรภาพมาได้
จนถึงปัจจุบัน ความสำคัญของความรู้สึกสามัคคีเช่นว่านี้ปรากฏชัดอยู่
ในบทปาฐกถาเรื่อง “ลักษณะการปกครองประเทศไทยแต่โบราณ” ที่
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ พระบิดาแห่ง
ประวัติศาสตร์และโบราณคดีไทย ได้แสดงไว้เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๐
ความตอนหนึ่งว่า “ชนชาติไทยมีคุณธรรมสามอย่างเป็นสำคัญ จึง
สามารถปกครองประเทศไทยมาได้ คือ ความจงรักภักดีของชาติ
อย่างหนึ่ง ความปราศจากวิหิงสา อย่างหนึ่ง ความฉลาดในการ
ประสานประโยชน์ อย่างหนึ่ง”

ในบรรดาคุณธรรมทั้งสามประการนั้น คุณธรรมประการแรก คือ
ความจงรักภักดีของชาติ นับว่าสำคัญที่สุดในการปกป้องรักษาเอกราช
อธิปไตยและอิสรภาพของชาติ ความรักอิสรภาพนี้เป็นไปตามนัยแห่ง
พุทธภาษิตที่ว่า “วโส อีสุสริย โลกเอ อำนาจเป็นใหญ่ในโลกล” บรรพบุรุษ
ของไทยแต่โบราณปกป้องรักษาความเป็นไทคือการมีอำนาจเป็นใหญ่
ในการปกครองตนเองด้วยความเสียสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งชีวิต
ซึ่งเป็นการปฏิบัติตามนัยแห่งพระบาลีที่ว่า “จเซ ธนัง อจฺจรสฺส เหตุ”
เป็นต้น แปลความว่า “บุคคลควรสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ ควรสละ
อวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ควรสละทั้งทรัพย์ อวัยวะและชีวิตเมื่อระลึกถึง
ธรรม” ตัวอย่างที่ดีในเรื่องนี้คือการที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและ

สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงนำประชาชนชาวไทยลุกขึ้นกอบกู้
อิสรภาพของแผ่นดิน อีกตัวอย่างหนึ่งที่สำคัญเช่นกันคือการที่พระบาท
สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ทรงนำพาประเทศชาติ
ให้รอดพ้นจากการเป็นเมืองขึ้นของประเทศนักล่าอาณานิคม

คุณธรรมประการที่สอง คือ ความปราศจากวิหิงสา หมายถึง
การอยู่ร่วมกันอย่างสันติโดยไม่มีการเบียดเบียนกัน คนต่างชาติ
ต่างศาสนาที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารล้วนได้รับการต้อนรับ
จากคนไทยด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดี สมดังพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ที่ว่า “เป็นธรรมเนียมไทยแท้แต่
โบราณ ใครมาถึงเรือนชานต้องต้อนรับ” ความปราศจากการเบียดเบียนนี้
ถือเป็นการปฏิบัติตามนัยแห่งพุทธภาษิตที่ว่า “อပ္พยาปชฌ์ สุขุ โลเก
การไม่เบียดเบียนกันเป็นสุขในโลก” ดังจะเห็นได้ว่า คนไทยนิยม
กล่าวคำว่า “ไม่เป็นไร” จนติดปาก อันแสดงถึงความมีน้ำใจรู้จักให้อภัยกัน
ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่สร้างความสามัคคีปรองดองในสังคม สมด้วย
บทกลอนที่ว่า “ถ้าไม่มีการให้อภัยผิด และไม่คิดที่จะลืมซึ่งความหลัง
จะหาสามัคคียากลำบากยิ่ง ความผิดพลั้งย่อมมีทั่วทุกตัวคน”

คุณธรรมประการที่สาม คือ ความฉลาดในการประสานประโยชน์
หมายถึงการเปิดโอกาสให้คนทุกหมู่เหล่าเข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาชาติไทย โดยไม่มีการกีดกันเพราะเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา
ภาษา เป็นต้น ความฉลาดในการประสานประโยชน์นี้ทำให้เกิดการ
ประนีประนอมในบ้านเมือง ดังที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ ๖ ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ว่า “เพ่งดูประโยชน์หมู่มาก ด้วยอม
ลำบากทุกสิ่งสรรพ ประนีประนอมพร้อมกัน ทุกวันมุ่งรักษาสัมคัตติ”
ด้วยเหตุนี้ สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรง
พระคุณอันประเสริฐ จึงมีพระราชดำรัสตอบผู้สื่อข่าวต่างประเทศว่า
“ประเทศไทยเป็นดินแดนแห่งการประนีประนอม” การประนีประนอม
ช่วยสร้างความสามัคคีของคนในชาติและความสามัคคีนั้นย่อมนำ
ความสุขและความเจริญมาให้ ดังพุทธภาษิตที่ว่า “สุขา สงฆสฺส สามคฺคี
ความพร้อมเพรียงของหมู่คณะนำสุขมาให้”

คุณธรรมสำคัญที่เสริมสร้างความรู้รักสามัคคีของคนไทย
ตั้งพรรณนามายังคงได้รับการรักษาสืบทอดต่อมาจนถึงทุกวันนี้ ดังที่
สมเด็จพระบรมพิตรพระราชสมภารเจ้า รัชกาลปัจจุบัน ผู้ทรงพระคุณ
อันประเสริฐ มีพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
เมื่อพุทธศักราช ๒๕๖๒ ว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และ
ครองแผ่นดินโดยธรรมเพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”
พร้อมกับทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุข
ให้อาณาประชาราษฎรตามที่ทรงประกาศไว้ในพระปฐมบรมราชโองการ
ดังปรากฏเป็นที่ประจักษ์ว่าพระองค์ทรงสืบสาน รักษา และต่อยอด
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและแนวพระราชดำริต่างๆ ในพระบาท
สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถ
บพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราช
ชนนีพันปีหลวง เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

การวางตนพอดีเสมอต้นเสมอปลายในการติดต่อสมาคมกับผู้อื่นทั้งในยามได้ดีมีสุขหรือในยามตกทุกข์ได้ยาก สังคหวัตถุทั้งสี่ประการนี้เป็นเสมือนหัวใจที่ประสานประชาชนชาวไทยให้มีความสมัครสมานสามัคคี

ดังนั้น โครงการจิตอาสาพระราชทานจึงมีบทบาทสำคัญในการสร้างความรู้สึกสามัคคีให้กับคนไทยทั้งปวง ทั้งนี้เพราะกิจกรรมจิตอาสาช่วยให้คนไทยตระหนักรู้อุปการคุณของชาติ มีศรัทธาในพระพุทธศาสนา และมีความจงรักภักดีในสถาบันพระมหากษัตริย์ นั่นคือเป็นกิจกรรมที่หล่อหลอมคนไทยให้มีความกตัญญูทวดเวที่ต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ความกตัญญูเกิดจากความตระหนักรู้ว่าสถาบันทั้งสามมีอุปการคุณอย่างมากต่อการดำรงอยู่และความเจริญรุ่งเรืองของประเทศไทย ความกตเวที่หมายถึงการทำปฏิการะตอบแทนคุณสถาบันทั้งสามนั้น ความกตัญญูทวดเวที่จัดว่าเป็นภูมิธรรมคือพื้นฐานของคนดี ดังพระบาลีที่ว่า **“สปปริสฺสุมฺมียทฺทํ กตญฺญตฺวา กตเวทิตา”** แปลความว่า “ความกตัญญูทวดเวที่เป็นคุณธรรมพื้นฐานของคนดี”

สถาบันชาติอันประกอบด้วยประชาชนคนไทยควรมีความกตัญญูคือตระหนักรู้อุปการคุณอันยิ่งใหญ่ของสถาบันพระพุทธศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ ในขณะเดียวกันก็แสดงออกซึ่งความกตเวที่คือปฏิบัติหน้าที่ในการถนอมรักษาสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ สมดังพระบรมพุทโธวาทที่ว่า **“ธมฺมญฺเจสุจฺริตํ บุคฺคลคฺวรปฏิบัติธรรมคฺคือหน้ทํให้สุจฺริต”** ในการปฏิบัติหน้าที่เช่นนี้ คนไทยทุกคนควรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างสุดความสามารถโดยไม่มีการละทิ้งหน้าที่ ไม่บกพร่องในหน้าที่ ไม่ก้าวก่ายหน้าที่ และไม่ทุจริต

มติมหาเถรสมาคม

ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๓

สำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม

มติที่

๓๓๑/๒๕๖๓

เรื่อง ขอความเห็นชอบบทพระธรรมเทศนา เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ในการประชุมมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๖/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เลขาธิการมหาเถรสมาคมเสนอว่า พระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีมติที่ ๘๙/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ แจ้งว่า ตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๓ มติที่ ๕๗๙/๒๕๖๓ เห็นควรให้พระสงฆ์ทั่วประเทศแสดงพระธรรมเทศนาเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนประชาชนให้เกิดความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ทุกวันธรรมสวนะ หรือแสดงปาฐกถธรรมในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยมอบพระพรหมบัณฑิต กรรมการมหาเถรสมาคม และประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแต่งบทพระธรรมเทศนา เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นั้น

บัดนี้ พระพรหมบัณฑิต และคณะกรรมการจัดทำพระธรรมเทศนา เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ได้จัดทำบทพระธรรมเทศนา เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงได้มีบัญชาให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาตินำเสนอมหาเถรสมาคมเพื่อโปรดพิจารณา รายละเอียดตามบทพระธรรมเทศนาที่แนบถวายในที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้

๑. เห็นชอบบทพระธรรมเทศนา เรื่อง รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแจ้งเจ้าคณะจังหวัดทั้ง ๒ ฝ่าย เพื่อแจ้งวัดในเขตปกครองแสดงพระธรรมเทศนาบทนี้ ในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๖๓ และในโอกาสต่าง ๆ
๓. ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเผยแพร่ทางเว็บไซต์
๔. ให้จัดทำคำมัลติมีเดียแบบพับ
๕. ให้พิมพ์ลงในแถลงการณ์คณะสงฆ์

และให้ดำเนินการได้ทันที โดยไม่ต้องรอรับรายงานการประชุม

(นายณรงค์ ทรงอารมณ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

เลขาธิการมหาเถรสมาคม

คำสั่งศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ที่ ๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำบทเทศนา เรื่อง รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์

ตามที่มหาเถรสมาคม ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เห็นควรให้พระสงฆ์ทั่วประเทศแสดงพระธรรมเทศนาเกี่ยวกับการอบรมสั่งสอนประชาชนให้เกิดความรักชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ทุกวันธรรมสวนะหรือแสดงปาฐกถาธรรม ในโอกาสต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยได้มอบหมายให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบในการแต่งบทเทศนา เรื่อง รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ นั้น

เพื่อดำเนินการตามมติมหาเถรสมาคม ครั้งที่ ๒๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๓ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำบทเทศนา เรื่อง รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ประกอบด้วย

๑. พระพรหมบัณฑิต	วัดประยุรวงศาวาส	ประธานกรรมการ
๒. พระธรรมราชาวัตร	วัดโมลีโลกยาราม	กรรมการ
๓. พระเทพปฏิภาณกวี	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๔. พระเทพปวรเมธี	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๕. พระเทพเวที	วัดสังเวชวิศยาราม	กรรมการ
๖. พระราชาธรรมวาที	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการ
๗. พระราชาญาณกวี	วัดพระราม ๙	กรรมการ
๘. พระราชวิสุทธิเวที	วัดปากน้ำ	กรรมการ
๙. พระราชปริยัติมุนี	วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม	กรรมการ
๑๐. พระสุธีรัตนบัณฑิต	วัดสุทธิวราราม	กรรมการ
๑๑. พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ	วัดประยุรวงศาวาส	กรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ยกร่างจัดทำเนื้อหาสาระบทเทศนา เรื่อง รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์ ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เพื่อนำเสนอมหาเถรสมาคมพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระพรหมบัณฑิต)

ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
กรรมการมหาเถรสมาคม

มูลนิธิสิริวัฒนภักดี
SIRIVADHANABHAKDI FOUNDATION

บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)

มูลนิธิสิริวัฒนภักดี และ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)
โดย คุณเจริญ - คุณหญิงวรรณฯ สิริวัฒนภักดี และครอบครัว
พิมพ์ถวาย พ.ศ. ๒๕๖๓

บทเทศนา พหุุปการกถา
ว่าด้วยความรู้รักสามัคคีมีอุปการะมาก
พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
กรรมการมหาเถรสมาคม
แต่งตามมติมหาเถรสมาคมที่ ๕๗๘/๒๕๖๓